

JUSTYNA TYMIENIECKA-SUCHANEK

Uniwersytet Śląski

Wokół tajemnic zwierzęcego umysłu

Clive D.L. Wynne, Monique A.R. Udell: *Tajemnice umysłów zwierząt. Ewolucja, zachowanie i procesy poznawcze*. Tłum. P. Leszczyński, B. Leszczyńska, A. Kłosiński. Kraków 2015 (publikacja przetłumaczona na język polski, wydana w miękkiej oprawie, 359 strony)

Pozycja pt. *Tajemnice umysłów zwierząt. Ewolucja, zachowanie i procesy poznawcze* (tytuł oryginału: *Animal Cognition. Evolution, Behavior and Cognition*) to profesjonalny i rzeczowy podręcznik/kompendium najnowszej wiedzy o procesach umysłowych zwierząt, autorstwa Clive'a Wynne'a – profesora Wydziału Psychologii Uniwersytetu Stanowego w Arizonie, oraz Monique Udell – badaczki z Wydziału Nauk o Zwierzętach Uniwersytetu Stanowego w Oregonie. Ich zamiarem było napisanie dobrego podręcznika dla studentów, którzy zgłębiają procesy myślowe zwierząt. Cel autorów został osiągnięty. Warto podkreślić, że amerykańscy psycholodzy napisali go z myślą o wszystkich, którzy interesują się procesami psychicznymi zwierząt.

Książka obejmuje szerokie spektrum problemów dotyczących zachowań przedstawicieli zwierzęcego świata, stanowi rzetelne źródło dogłębnej wiedzy dla behawiorystów, etologów, lekarzy weterynarii, trenerów i miłośników zwierząt, a także badaczy z kręgu *animal studies*. W *Przedmowie do wydania polskiego* tłumacze podkreślają, że *Tajemnice umysłów zwierząt* stanowią zapowiedź serii publikacji o zachowaniu zwierząt sygnowanych przez COPAE Polska. Prezentowana książka jest dobrym uzupełnieniem świetnej monografii etologa amerykańskiego Donalda R. Griffina *Umysły zwierząt. Czy zwierzęta mają świadomość?* (Gdańsk 2004) oraz książki polskiego psychologa Macieja Trojana *Na tropie zwierzęcego umysłu* (Warszawa 2013), które warto tutaj przypomnieć, bowiem publikacji tego typu jest w Polsce niewiele. Z tym większą radością należy przywitać inicjatywę wydawniczą COPAE.

Tajemnice umysłów zwierząt to podręcznik składający się z 13 obszernych rozdziałów: 1. *Ewolucja, adaptacja, procesy poznawcze i zachowanie*. Wprowa-

dzenie; 2. *Jak zwierzęta postrzegają świat?*; 3. *Tworzenie pojęć*; 4. *Zmysł czasu i liczby*; 5. *Przyczyna i skutek*; 6. *Rozumowanie*; 7. *Nawigacja*; 8. *Percepcja społeczna i samoświadomość*; 9. *Społeczne uczenie się*; 10. *Pamięć*; 11. *Komunikacja dzikich zwierząt*; 12. *Język*; 13. *Wnioski i porównania*. Całość została opatrzona niezwykle imponującą bibliografią, liczącą kilkaset pozycji, indeksem ułatwiającym czytanie i ciekawym materiałem ilustracyjnym, składającym się z fotografii, rysunków, tabel, schematów oraz wykresów. Każdy rozdział, o logicznej i klarownej kompozycji, poprzedzony stosownym epigrafem, jest zbudowany wedle określonego klucza, a mianowicie składa się z kilku, a nawet kilkadziesiątu podrozdziałów, zawierających rozważania merytoryczne oparte na materiale empirycznym, w których zamieszczono tzw. okna prezentujące, np. metodologie i strategie badawcze, eksperymenty naukowe, definicje terminów. Wszystkie rozdziały zostały zakończone wnioskami oraz wskazaniem wyselekcjonowanego materiału do tzw. dalszego czytania i źródeł internetowych.

Niezaprzeczalną zaletą tej książki jest przyjęcie perspektywy interdyscyplinarnej, poprzez którą autorzy wprowadzają czytelnika w arkania wiedzy o rozumowaniu zwierząt. Gorąco polecam!

